

Feiten en cijfers

Jongeren van 16-27 op weg naar zelfstandigheid

Voor jongeren verandert er veel als ze ouder worden. Ze zijn lichamelijk en geestelijk volop in ontwikkeling en groeien steeds meer toe naar zelfstandigheid. De meeste jongeren leren dit vanzelf, met vallen en opstaan en met ondersteuning van ouders en vrienden. Dat is echter niet voor alle jongeren vanzelfsprekend. Een deel van de jongeren bevindt zich in een dermate kwetsbare positie dat ze ondersteuning nodig hebben bij de overgang naar volwassenheid.

18-/18+? → 16-27!

De Aanpak 16-27 verwijst naar de levensfase waarbinnen ondersteuning aan jongeren in een kwetsbare positie nodig is. Ondersteuning die niet begint of eindigt bij het 18e levensjaar.

16-27

Jeugdhulp

Op 31 december 2016 was ruim 2,5 miljoen jongeren tussen de 16 en 27 jaar. Tussen 2011 en 2016 hebben 187.576 jongeren één of meerdere vormen van jeugdhulp, jeugdreclassering en/of jeugdbescherming gehad. Dat is bijna 7,5%.

Leren en werken

Voor sommige jongeren van 16 tot 27 jaar is het lastig om een stabiele startpositie op de arbeidsmarkt en in de samenleving te bemachtigen. Deze jongvolwassenen hebben vaak moeite met het behalen van een startkwalificatie en hebben mede daardoor moeite met het vinden van werk. Ook verwerven zij niet of nauwelijks een duurzame positie op de arbeidsmarkt.

Jongeren zonder school en werk

In figuur 1 staan de percentages van het aantal NEET-jongeren (*'Not in Education, Employment or Training'*) per arbeidsmarktregio. NEET-jongeren zijn jongeren zonder onderwijsinschrijving én zonder werk. In 2014 was 11.5% van de jongeren NEET in Nederland. Van deze jongeren maakte iets minder dan 5% gebruik van een re-integratievoorziening van de gemeente, zoals jobcoaching.

Risico op NEET

Uit onderzoek blijkt dat bepaalde jongeren een verhoogd risico hebben om NEET te worden (figuur 2). Jongeren met een voorgeschiedenis in de jeugdhulpverlening lopen relatief gezien een grotere kans geen school of werk te hebben dan jongeren zonder deze voorgeschiedenis.

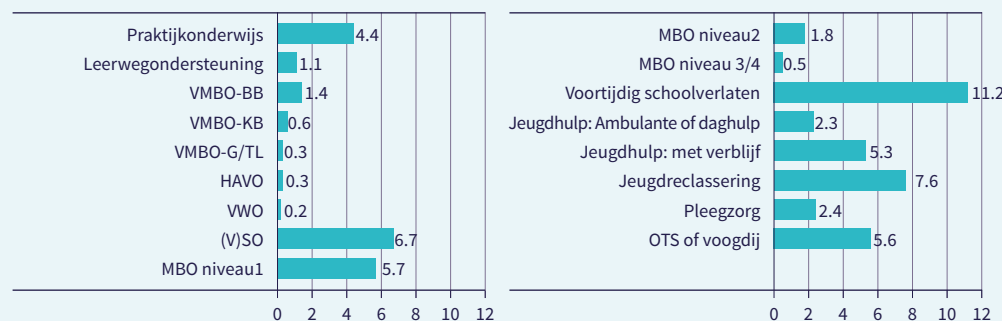
Uit figuur 2 blijkt tevens dat jongeren met een achtergrond in praktijkonderwijs 4,4 keer meer kans hebben om NEET te worden dan jongeren die een andere achtergrond hebben. Ook voortijdig schoolverlaten (VSV), speciaal onderwijs en mbo niveau 1 geven een relatief hogere kans op NEET.

Figuur 1 Percentages NEET-jongeren per arbeidsmarktregio. Hoe donkerder de regio, hoe hoger het percentage.

© 2017 Nederlands Jeugdinstituut. © Kadaster/CBS 2014.

Relatief risico

Figuur 2 Relatief risico om NEET te worden (jongeren tussen 16 en 21 jaar oud, peildatum 1 oktober 2014).

Wonen

Niet alle jongeren kunnen zelfstandig wonen. Sommige jongeren hebben helemaal geen vaste woon- of verblijfplaats, anderen wonen met begeleiding. De meest actuele schatting van het aantal zwerfjongeren van het CBS (2016) is: 12.400. Jongeren van 18-30 jaar vormen 41% van het totale aantal daklozen in Nederland.

Financiën

In 2015 (Panteia) hadden ongeveer 304.000 jongvolwassenen in de afgelopen 12 maanden één of meer risicovolle schulden en achterstanden. Denk hierbij aan achterstanden bij de betaling van huur of energie, regelmatig rood staan voor aanzienlijke bedragen of creditcardschulden. Dit betreft 14,5% van alle jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 27 jaar. Niet-werkende, niet-onderwijs-volgende jongvolwassenen hebben het vaakst schulden en betalingsachterstanden. Dit kan leiden tot financiële problemen.

Colofon

Binnen de Aanpak 16-27 werken Rijk, gemeenten, het Nederlands Jeugdinstituut, VNG, Movisie en Divosa samen om jongeren in een kwetsbare positie op weg te helpen naar zelfstandigheid. Zodat niet iedere gemeente of professional het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. Meer informatie: www.16-27.nl.

Meer weten over cijfers?

Mail naar: A.Donker@nji.nl of M.Malmberg@nji.nl

Jongeren en risicofactoren

Sommige factoren waar jongeren mee te maken krijgen, maken een soepele overgang naar volwassenheid extra lastig. Dergelijke risicofactoren zijn bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten en psychosociale problemen. In figuur 3 zien we hoeveel jongeren van 16-27 jaar ooit te maken hebben gehad met een aantal van deze risicofactoren (peildatum: 31 december 2016). We zien bijvoorbeeld dat 260.759 van de ruim 2,5 miljoen jongeren een geschiedenis heeft als 'voortijdig schoolverlater'. Daarnaast hebben 606.356 jongeren in voorgaande jaren te maken gehad met psychosociale problemen.

Jongeren en risicofactoren

Risicofactoren	Aantal Jongeren
VSV	260.759
Contact politie	404.831
Gedetineerd	22.353
NEET	721.280
Psychosociale problemen	606.356
Tienermoeder	20.086
Overig	522.211
Totaal	2.557.876

Figuur 3 Aantal jongeren van 16-27 jaar dat in aanraking komt met een bepaalde risicofactor (peildatum: 31 december 2016)

Stapelings van risicofactoren

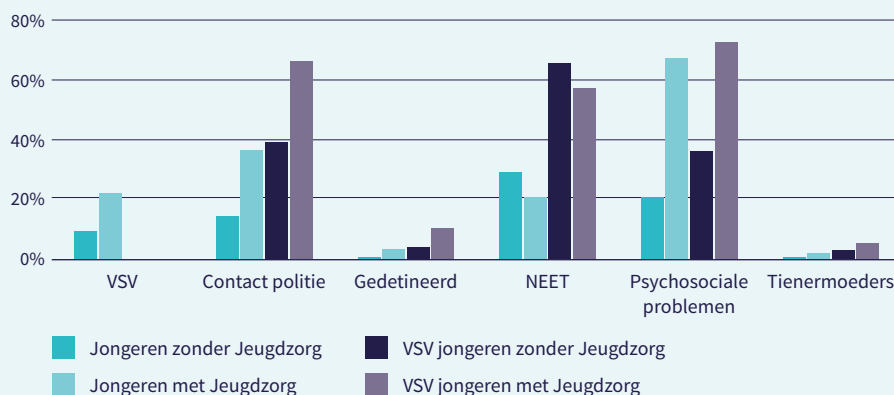
Risicofactoren komen vaker voor bij jongeren die een vorm van jeugdzorg* hebben ontvangen. In figuur 4 zien we dat deze jongeren vaker een geschiedenis hebben in vroegtijdig schoolverlaten, vaker contact met de politie hebben en vaker kampen met psychosociale problemen. Zo is bijna 22% van de jongeren met een jeugdzorgachtergrond op enig moment voortijdig schoolverlater geweest, ten opzichte van ruim 9% van de jongeren zonder jeugdzorg. Dit houdt in dat de kans op voortijdig schoolverlaten ruim twee keer zo groot is voor jongeren met een achtergrond in jeugdzorg. Ook komen deze jongeren 2,5 keer vaker in contact met de politie dan jongeren zonder jeugdzorgachtergrond.

VSV-jongeren en risicofactoren

Jongeren die op enig moment voortijdig school hebben verlaten (VSV-jongeren) hebben vaker te maken met risicofactoren. Dit is met name zo als deze jongeren ook nog een jeugdzorgachtergrond hebben. In figuur 4 zien we dat ruim 65% van de VSV-jongeren met een jeugdzorgachtergrond weleens contact heeft gehad met de politie. Voor VSV-jongeren zonder jeugdzorgachtergrond is dit bijna 39%. Ook is te zien dat VSV-jongeren met een jeugdzorgachtergrond vaker gedetineerd zijn geweest, psychosociale problemen ervaren en/of tienermoeder worden.

* Als we de term jeugdzorg gebruiken verstaan we daaronder zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering.

(VSV-)jongeren met en zonder jeugdzorg

Figuur 4 Aantal (VSV-)jongeren met en zonder jeugdzorg dat in aanraking komt met een bepaalde risicofactor (peildatum: 31 december 2016)